

Реч главног и одговорног уредника: 20 година часописа и како је Карл Маркс дубоко погрешно у процени религије

Мирољуб Јевтић¹

Почиње двадесета, јубиларна година од покретања и штампања часописа. Током тог периода, више стотина истраживача из свих крајева света настојало је да научном методологијом објасни да је политику немогуће у потпуности разумети уколико се не разуме религија. То подразумева да ниједан политиколог не може бити истински компетентан стручњак уколико не познаје религије, а таквих политиколога је, нажалост, више од 90%.

Посебан пример представља генијални Карл Маркс. Он је, међутим, у потпуности погрешно разумео религију. Није био свестан да она није производ друштвених односа, већ продукт свести, као и да на њено постојање фундаментално не утичу односи у бази друштва, како је он сматрао, већ обрнуто—да религија утиче на друштвене односе. Управо зато је његово учење о економији у својој основи погрешно, упркос бројним корисним анализама које је понудио. Ова чињеница није остала непримећена. Тако је, на пример, француски мислилац Жан Жорес оштро критиковао Марксов став да „пролетери немају отаџбину“, што се јасно показало 1914. године, када је већина пролетера ушла у рат на позив капиталиста—против пролетера других нација.

Супротно Марксовом уверењу да друштвене односе покрећу збивања у бази друштва, показало се да је најважнији покретач управо религија. Ово, наравно, не значи да економија нема утицај на друштвене односе—напротив, њен утицај је значајан. Ипак, основни покретачки импулс долази из сфере религије. То се може илустровати следећим примером: замислимо да поседујемо најсавременији аутомобил, са пуним резервоаром горива—што симболизује економију. Међутим, уколико немамо кључ, аутомобил не може да се покрене. Тај кључ, који омогућава

¹ Оснивач и главни и одговорни уредник часописа. Проф. др Мирољуб Јевтић тренутно обавља дужност амбасадора Републике Србије у Демократској Републици Конго. Контакт имејл: jevticmiroljub@yahoo.com

покретање, јесте религија.

Практичан пример овог односа видљив је у питању Брда храма у Палестини, које обухвата површину од 14 до 15 хектара и представља централни, нерешиви проблем. Не постоји новчана надокнада коју једна страна не би била спремна да понуди другој како би се тај простор уступио—али ниједна страна то не би прихватила, чак ни по цену сопственог опстанка. Нема те цене које Светски јеврејски конгрес не би платио муслиманима да се тога одрекну. Јевреји би муслиманима понудили папир са цифром 9 иза које би муслимани дописивали колико год хоће нула. И обратно би се десило, кад би муслимани то исто понудили Јеврејима. Ниједна ни друга страна то не би прихватила по цену да сви умру. Сви знају да би Израел, кад би му запретила смртна опасност, употребио атомски арсенал. Који би уништио и њега, али одвео у смрт барем милијарду муслимана. Како се ширење тог рата не би могло спречити, то би вероватно био смак света. Из свега наведеног јасно произилази значај овог јубилеја. Часопис Политикологија религије представља јединствен светски форум способан да окупи представнике различитих религијских традиција—јевреје, муслимане, хришћане, будисте, хиндусе, конфучијанце и шинтоисте—са циљем проналажења решења и спречавања глобалних сукоба, укључујући и нуклеарни рат.

Због тога је овај број часописа посвећен цихаду, теми која, без сумње, представља један од најзначајнијих савремених научних подухвата у области друштвених наука. Уверен сам да ниједна институција, па ни целокупна Ivu League, не би могла да понуди дело које би се могло мерити са овим издањем Политикологије религије. Као главни и одговорни уредник, изузетно сам поносан на труд који су гостујући уредник и аутори уложили како би овај број угледао светлост дана. За овај тренутак припремао сам се још од свог првог јавног наступа пре четири деценије—након бомбардовања Либије током администрације Роналда Регана, када је Моамер Гадафи позвао муслимански свет на цихад.